

The Role of Active Learning in Developing Accounting Professional Competencies

Parichart Maneemai^{1*}, Chadaporn Srinakornnun¹, Wipada Kaewjan¹,
Sasiwimon Chuaysri¹, and Ratchanee Chumnirat¹

Received: April 17, 2021 **Revised:** April 25, 2021 **Accepted:** April 27, 2021

Abstract

This study examines the active learning approaches applied in the accounting bachelor programs, studies the level of the next generation accounting professional competencies of students and investigates the role of active learning in developing them. An online questionnaire was used to collect data from 365 third and fourth year accounting students from 11 universities in the Southern provinces of Thailand. Descriptive statistics were used to analyze the data whereas multiple regression analysis was used to test the hypothesis. It is observed that the accounting programs are strongly applying active learning approaches to design their way of teaching. Cooperative learning is used the most, followed by activity-based learning, technology-based learning, problem-based learning, project-based learning, work-based learning and, finally, research-based learning respectively. Our results show that the students have obtained high level professional competencies of the next generation accountants, in particular professional ethics and governance, followed by adaptability, communication, information technology, creative thinking and critical thinking skills as well as professional knowledge. English proficiency is, however, still limited. Moreover, the hypothesis testing confirms the significant positive impact of active learning on developing professional competencies of the next generation accountants.

Keyword: Active Learning, Accounting Professional Competencies,
Next Generation Accountants

---

¹ Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University

* Corresponding author e-mail: parichart.m@psu.ac.th

This article was presented at The 7th PSU Education Conference on 14 December 2018 by Prince of Songkla University.

บทบาทของการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกในการพัฒนาสมรรถนะ นักบัญชีมืออาชีพ

ปาริชาติ มณีมัย^{1*}, ชฎาภรณ์ ศรีนครินทร์¹, วิภาดา แก้วจันทร์¹,
ศศิวิมล ช่วยศรี¹, และ ธันนี ชุมนิรัตน์¹

รับบทความ: 17 เมษายน 2564 แก้ไขบทความ: 25 เมษายน 2564 รับผิดชอบ: 27 เมษายน 2564

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกของหลักสูตรบัญชีบัณฑิต และศึกษาระดับสมรรถนะนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่ของนักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต รวมถึงศึกษาบทบาทของการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกในการพัฒนาสมรรถนะการเป็นนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่แก่นักศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 จำนวนทั้งสิ้น 365 คน จากสถาบันอุดมศึกษาในภาคใต้ จำนวน 11 มหาวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและทดสอบสมมติฐานโดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษา พบว่า หลักสูตรบัญชีบัณฑิตของสถาบันต่าง ๆ ใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกในระดับมาก โดยมีการใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกันมากที่สุด รองลงมาคือการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้การทำงานเป็นฐาน และการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานตามลำดับ โดยผลการประเมินสมรรถนะนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิตมีสมรรถนะนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านจรรยาบรรณวิชาชีพและหลักธรรมาภิบาล รองลงมาคือทักษะในการปรับตัว ทักษะการสื่อสาร ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ความรู้เชิงเทคนิคทางวิชาชีพ และมีระดับทักษะด้านภาษาอังกฤษน้อยที่สุด โดยผลการทดสอบสมมติฐานแสดงให้เห็นว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกมีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับสมรรถนะของการเป็นนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่ทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบเชิงรุก สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี นักบัญชียุคใหม่

¹ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

* Corresponding author e-mail: parichart.m@psu.ac.th

บทความเรื่องนี้ได้ผ่านการนำเสนอในงานประชุมวิชาการ The 7th PSU Education Conference เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2561 จัดโดย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทนำ

ในยุคที่เศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีทำให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและนำไปสู่ความต้องการแรงงานสมรรถนะสูงในองค์กรต่าง ๆ ดังนั้น ภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา คือ การพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถปฏิบัติงานในวิชาชีพของตนได้ (Tomlinson, 2008; Thipakorn, n.d.) โดยแรงงานในอนาคตจะต้องมีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพทั้งเชิงลึกและเชิงกว้าง มีทักษะสำคัญของแรงงานในศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการปรับตัวและเรียนรู้ตลอดชีวิต และพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงของโลก โดย Panich (2012) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาในยุคนี้ว่า “การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมคนไปเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ (Learning Person) เผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง ดังนั้นคนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้และปรับตัว”

การศึกษาระดับอุดมศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจำเป็นต้องเน้นการปรับเปลี่ยนรูปแบบ (Transform) กระบวนการ (Process) เพื่อสร้าง “บัณฑิต” ให้มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาสมรรถนะ (Competency) ตนเองได้อย่างต่อเนื่องเมื่อจบการศึกษา โดยปัจจุบัน แนวทางการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษามุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนโดยการจัดการกระบวนการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง (Change) ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ (Learning Outcomes) และเกิดสมรรถนะที่พึงประสงค์ (Competence) สามารถเลี้ยงชีพได้เมื่อสำเร็จการศึกษา (Employability) ดังนั้น แนวคิดการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงเปลี่ยนจาก “การสอน” เป็น “การเรียนรู้” เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถทำอะไรบางอย่างได้ (Thipakorn, n.d.)

วิชาชีพบัญชีเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ โดยทำหน้าที่ในการจัดการและนำเสนอข้อมูลทางการเงินให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อการวางแผนและตัดสินใจ ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น นักลงทุน เจ้าหนี้ สถาบันการเงิน และหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจึงถูกคาดหวังค่อนข้างสูงทั้งในด้านความรู้พื้นฐานทางบัญชี ภาษีอากร ความรู้ทางธุรกิจและเศรษฐกิจ รวมไปถึงทักษะจำเป็นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการนำเสนอและสื่อสาร ทักษะการปรับตัวและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ การมีจรรยาบรรณวิชาชีพและธรรมาภิบาลที่ดีในการปฏิบัติงาน (Chaplin, 2017; Rebele & Pierre, 2019)

ในช่วงที่ผ่านมาวิชาชีพบัญชีได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบกิจกรรมทางธุรกิจและเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากเทคโนโลยี และมีเสียงสะท้อนจากภาคธุรกิจ ผู้ใช้บัณฑิต และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องว่าบัณฑิตบัญชีที่จบใหม่ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและ

อนาคตได้ เนื่องจากยังขาดทักษะในด้านต่าง ๆ หลายประการ รวมถึงการขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ (Rebele & Pierre, 2019) จากปัญหาดังกล่าว ส่งผลให้สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ “ผู้สร้างนักบัญชี” มีความตระหนักและหันมาให้ความสำคัญกับกระบวนการผลิตบัณฑิตอย่างจริงจัง โดยในปี พ.ศ. 2560 คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลมาตรฐานการจัดการศึกษาหลักสูตรการบัญชีให้เป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ได้นำแนวคิดการจัดการศึกษาแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ (Outcome-Based Education) มาใช้สำหรับการออกแบบการเรียนการสอนสำหรับหลักสูตรทางการบัญชีในประเทศไทย (International Accounting Education Standards Board, 2015) โดยเน้นการออกแบบการเรียนการสอนและการจัดหลักสูตรที่มุ่งผลการเรียนรู้ ทั้งในด้านความรู้ และความสามารถในด้านต่าง ๆ โดยยกเลิกการเรียนการสอนและการจัดการหลักสูตรที่เน้นเพียงเนื้อหาสาระ (Content-Based Education) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้สถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตสาขาการบัญชีต้องปรับปรุงหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและได้รับการรับรองจากสภาวิชาชีพบัญชี ส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาการบัญชีมีการปรับเปลี่ยนเป็นแบบเชิงรุกมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพที่องค์กรต่าง ๆ มีความคาดหวังไว้

งานวิจัยนี้จึงสนใจสำรวจรูปแบบจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรบัญชีบัณฑิตของสถาบันต่าง ๆ ว่ามีการปรับเปลี่ยนให้เป็นแบบเชิงรุกที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาปัจจุบันมากน้อยเพียงใด โดยเป็นการศึกษาจากมุมมองและการรับรู้ของนักศึกษาที่กำลังเรียนในหลักสูตรเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงของสถานการณ์มากที่สุด และงานวิจัยนี้ยังมุ่งหวังที่จะแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เหมาะสมสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาต่าง ๆ สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้สามารถพัฒนานักบัญชีที่มีศักยภาพตอบสนองตลาดแรงงานต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกของหลักสูตรบัญชีบัณฑิตในสถาบันการศึกษาภาคใต้
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของนักศึกษาในการเป็นนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่
3. เพื่อศึกษาบทบาทของการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกในการพัฒนาสมรรถนะนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางให้หลักสูตรบัญชีบัณฑิตออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะของบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต
2. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะให้มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนด/ปรับนโยบายพัฒนาการจัดการศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิตเพื่อการผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. สมรรถนะทางวิชาชีพของนักบัญชียุคใหม่

สหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants, 2017) ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักบัญชีมืออาชีพ (International Accounting Education Standards Board, 2015) โดยต้องมีสมรรถนะ 3 ด้าน คือ 1) ความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค 2) ทักษะทางวิชาชีพ 3) ค่านิยม จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ โดยนักบัญชีมืออาชีพจะต้องสามารถบูรณาการสมรรถนะทั้ง 3 ด้านอย่างเหมาะสม เพื่อแสดงความรู้ความสามารถเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ (Rufino, Payabyab, & Lim, 2018; El-Dalahmeh, 2017; Low, Botes, De La Rue & Allen, 2016) โดยความรู้ความสามารถเชิงเทคนิคของนักบัญชี ประกอบด้วย การบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน การบัญชีบริหาร ภาษีอากร การสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น การกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน เทคโนโลยีสารสนเทศ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและองค์กร เศรษฐศาสตร์ กลยุทธ์และการจัดการ โดยผลการศึกษาในอดีตยืนยันว่าความรู้ด้านบัญชีมีความสำคัญอย่างมากในการปฏิบัติงาน (Brewer, Sorensen, & Stout, 2014) นอกจากนี้ ความรู้ด้านการเงิน (Rufino et al., 2018) ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ การจัดการและกลยุทธ์ (El-Dalahmeh, 2017) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Low et al., 2016) นับเป็นความรู้ที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชีขององค์กรต่าง ๆ เช่นกัน

นอกจากนี้ ผลสำรวจทักษะทางวิชาชีพ พบว่าทักษะที่สำคัญที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมี ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะด้านการสื่อสาร ทั้งด้านการพูดและการเขียน ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ และความฉลาดทางอารมณ์ (Rufino et al., 2018; El-Dalahmeh, 2017; Low et al., 2016; Brewer et al., 2014; Daff, de Lange, & Jackling, 2012; Tempone et al., 2012) ในส่วนของค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ รวมถึงการคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคม ถือเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (Brewer et al., 2014) นอกจากนี้ คุณสมบัติที่สำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี คือ ต้องเป็นผู้ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต

ผลการศึกษาของ Chaplin (2017) พบว่า สมรรถนะสำคัญที่องค์กรและผู้ใช้บัณฑิตต้องการให้ มีสำหรับนักบัญชีใหม่ 3 ลำดับแรก คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งได้รับความสำคัญเท่า ๆ กับการรู้เชิงเทคนิคทางวิชาชีพบัญชีและความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน ในขณะที่ Rebele and Pierre (2019) เน้นย้ำ ให้สถาบันการศึกษากำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และออกแบบการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทั้งด้าน ความรู้เชิงเทคนิคทางวิชาชีพ และทักษะจำเป็นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะ การคิดวิเคราะห์ รวมถึงจรรยาบรรณวิชาชีพแก่นักศึกษาศาขากการบัญชี

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในสาขาการบัญชี

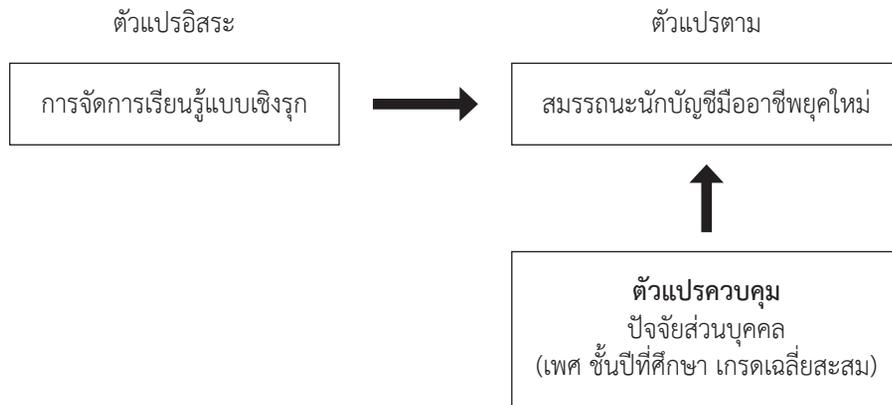
การจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเน้น รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน มากกว่าเนื้อหาวิชาที่เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ให้ คำแนะนำ กระตุ้นผู้เรียนหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นโดยกระบวนการคิดขั้นสูง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปประยุกต์ ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Pruettikul, 2012; Srinon, Srinon, Yomdit, & Kitnopkiat, 2018) โดยการเรียนการสอนเชิงรุก ก่อให้เกิดกระบวนการคิดระหว่างการเรียน ทำให้ผู้เรียน กล้าแสดงออก ได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้เห็นปัญหาและการแก้ไขปัญหาได้ และเกิดความมั่นใจในการ จะออกไปปฏิบัติงานทางวิชาชีพ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้ง สามารถใช้ได้กับผู้เรียนทุกระดับทั้งการเรียนรู้เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก และการเรียนรู้แบบ กลุ่มใหญ่ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่นิยมใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่นในรูปแบบกลุ่มหรือทีม (Edmond & Tiggeman, 2009; Christensen, Harrison, Hollindale, & Wood, 2018) การเรียนรู้ผ่านการทำงาน (Work-Based Learning) เป็นการจัดการ เรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในวิชาชีพ เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อม ในการทำงานให้แก่นักศึกษา (Jackson & Meek, 2021; Stanley & Xu, 2019) การเรียนรู้ผ่านการ แก้ปัญหา (Problem-Based Learning) เป็นการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาจากสถานการณ์ทางวิชาชีพที่ เกิดขึ้นจริงเป็นโจทย์เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้และทักษะในการประเมินสถานการณ์ การคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา โดยเน้นการทำงานในรูปแบบทีม (Hansen, 2006; Dockter, 2012; Wyness & Dalton, 2018) การเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project-Based Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียน

วิเคราะห์และแก้ปัญหาทางบัญชีผ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้ในรูปแบบของโครงงาน (Bell, 2010; Radianto, 2013) การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (Activity-Based Learning) เป็นการสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการร่วมกิจกรรมที่ผู้สอนออกแบบขึ้น เช่น บอร์ดเกม และกิจกรรมอื่น ๆ โดยเน้นการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์และสร้างการมีส่วนร่วม (Hiralal, 2012; Park, Piak, & Koo, 2019) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการวิจัย (Research-Based Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผลงานวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาสาระ หรือใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาองค์ความรู้แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติตามกระบวนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ และสามารถค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเอง (Irving, 2011) การเรียนรู้ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology-Based Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อการเสาะแสวงหาความรู้ การสร้างสรรค์งาน (Holtzblat & Tschakert, 2011)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถช่วยให้ผู้เรียนในหลักสูตรบัญชีบัณฑิตสามารถสร้างองค์ความรู้ พัฒนาให้เกิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในศตวรรษที่ 21 มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ดังนั้นจึงกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย การจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกมีอิทธิพลต่อระดับสมรรถนะนักบัญชียุคใหม่ของนักศึกษาบัญชีระดับปริญญาตรี

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กำหนดประชากรในการศึกษาคั้งนี้คือ นักศึกษาปริญญาตรีหลักสูตรบัญชีบัณฑิตชั้นปีที่ 3-4 ในภาคใต้ จำนวน 2,911 คน จาก 11 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประกอบด้วย 3 หลักสูตร จากวิทยาเขตหาดใหญ่ ตรัง

และสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย (ประกอบด้วย 4 หลักสูตร จากวิทยาเขตสงขลา ตรัง ใต้ใหญ่ และขนอม) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ คำนวณ จำนวนตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G-Power ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 129 คน สุ่มตัวอย่างแบบโควตาจากนักศึกษาทุกสถาบัน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้สามารถรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 365 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร จำนวนตัวอย่าง และจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

สถาบันการศึกษา	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่างที่กำหนด (คน)	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (คน)
1) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์			
วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี	26	2	11
วิทยาเขตตรัง	734	33	73
วิทยาเขตหาดใหญ่	169	7	34
2) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	123	5	13
3) มหาวิทยาลัยทักษิณ (วิทยาเขตสงขลา)	204	9	27
4) มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์	95	4	14
5) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	145	6	16
6) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	116	5	16
7) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	180	8	26
8) มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	290	13	28
9) มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	153	7	28
10) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย			
วิทยาเขตตรัง	71	3	15
วิทยาเขตใต้ใหญ่	194	9	17
วิทยาเขตขนอม	47	2	11
วิทยาเขตสงขลา	188	8	19
11) มหาวิทยาลัยหาดใหญ่	176	8	17
รวม	2,911	129	365

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) พัฒนามาจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถาบันการศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA)
- ส่วนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของหลักสูตร
- ส่วนที่ 3 สมรรถนะนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่
- ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ทำการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือด้วยการใช้ผู้เชี่ยวชาญสาขาการบัญชี จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถาม และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence Index) ได้ค่าเท่ากับ 0.90 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของข้อมูล

3. การกำหนดค่าตัวแปร

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ประกอบด้วย การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้การทำงานเป็นฐาน และการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน กำหนดระดับความคิดเห็นโดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเป็น 5 ระดับมาก มีค่าคะแนนเป็น 4 ระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเป็น 3 ระดับน้อย มีค่าคะแนนเป็น 2 และระดับน้อยที่สุด มีค่าคะแนนเป็น 1

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ สมรรถนะนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่ ประกอบด้วย ความรู้เชิงเทคนิคทางวิชาชีพ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการปรับตัวและเรียนรู้ ทักษะด้านภาษาอังกฤษ จรรยาบรรณวิชาชีพ และหลักธรรมาภิบาล โดยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินระดับสมรรถนะของตนเอง โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต ซึ่งใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเป็น 5 ระดับมาก มีค่าคะแนนเป็น 4 ระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเป็น 3 ระดับน้อย มีค่าคะแนนเป็น 2 และระดับน้อยที่สุด มีค่าคะแนนเป็น 1

กำหนดช่วงคะแนนและความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

ตัวแปรควบคุม (Control variable) ประกอบด้วย ปัจจัยด้านบุคคล คือ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และเกรดเฉลี่ยสะสม โดยกำหนดค่าตัวแปร ดังนี้

เพศ กำหนดให้ เพศหญิง = 0 และเพศชาย = 1
ชั้นปีที่ศึกษา กำหนดให้ ชั้นปีที่ 3 = 0 และชั้นปีที่ 4 = 1
เกรดเฉลี่ยสะสม กำหนดให้ใช้ค่าเกรดเฉลี่ยสะสมจนถึงภาคการศึกษาล่าสุด

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สมการการวิเคราะห์การถดถอย

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \text{LERN} + \beta_2 \text{YEAR} + \beta_3 \text{GPA} + \beta_4 \text{GENDER} + \epsilon$$

แทนค่า Y = ระดับสมรรถนะนักบัญชียุคใหม่
LERN = ระดับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
GENDER = เพศ
YEAR = ชั้นปีที่ศึกษา
GPA = เกรดเฉลี่ยสะสม
E = ค่าความคลาดเคลื่อน

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาปริญญาตรีหลักสูตรบัญชีบัณฑิตชั้นปีที่ 3-4 จากสถาบันการศึกษาในภาคใต้ จำนวน 11 มหาวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์และได้รับการตอบกลับทั้งหมด 365 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 75.3 และเพศชาย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 กำลังศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 81.6 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 นักศึกษาส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 2.51-3.00 จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคืออยู่ในช่วง 3.01-3.50 จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 โดยกลุ่มตัวอย่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามหลักสูตรสหกิจศึกษา 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.9 หลักสูตรฝึกงาน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ไม่เคยฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามหลักสูตร

273 คน คิดเป็นร้อยละ 74.8 ทั้งนี้เนื่องนักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งยังไม่เข้ากระบวนการฝึกงานหรือสหกิจศึกษาตามหลักสูตร

งานวิจัยนี้นำเสนอผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของหลักสูตรบัญชีบัณฑิตในสถาบันการศึกษาภาคใต้

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อระดับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของหลักสูตรบัญชีบัณฑิตของสถาบันการศึกษาในภาคใต้ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของหลักสูตรบัญชีบัณฑิต

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลค่า
1. การเรียนรู้ร่วมกัน	4.04	0.797	มาก
2. การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน	3.94	0.820	มาก
3. การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	3.93	0.781	มาก
4. การเรียนรู้โดยใช้การทำงานเป็นฐาน	3.79	0.905	มาก
5. การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน	3.84	0.782	มาก
6. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	3.89	0.805	มาก
7. การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน	3.76	0.889	มาก
รวม	3.88	0.826	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรบัญชีบัณฑิตในสถาบันการศึกษาพื้นที่ภาคใต้มีระดับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 เรียงลำดับจากคะแนนที่ได้รับมากที่สุด คือ การเรียนรู้ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 การเรียนรู้โดยใช้การทำงานเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เท่ากับ 3.76

2) ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่ของนักศึกษา

นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามได้ประเมินระดับสมรรถนะนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่ของตนเอง แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับสมรรถนะนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่

คุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลค่า
1. ด้านความรู้เชิงเทคนิคทางวิชาชีพ	3.69	0.730	มาก
2. ทักษะการคิดวิเคราะห์	3.79	0.644	มาก
3. ทักษะการคิดสร้างสรรค์	3.86	0.617	มาก
4. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.90	0.585	มาก
5. ทักษะด้านการสื่อสาร	4.02	0.569	มาก
6. ทักษะด้านภาษาอังกฤษ	3.60	0.755	มาก
7. ทักษะในการปรับตัว	4.02	0.541	มาก
8. จรรยาบรรณวิชาชีพ และหลักธรรมาภิบาล	4.30	0.574	มาก
รวม	3.89	0.492	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามประเมินระดับสมรรถนะของนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่ของตนเองในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 เรียงลำดับจากคะแนนที่ได้รับมากที่สุดคือ จรรยาบรรณวิชาชีพ และหลักธรรมาภิบาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ทักษะด้านการปรับตัว และทักษะด้านการสื่อสาร มีระดับเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ทักษะการคิดวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ด้านความรู้เชิงเทคนิคทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 และทักษะด้านภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เท่ากับ 3.60

3) การวิเคราะห์บทบาทของการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกในการพัฒนาสมรรถนะนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกกับระดับสมรรถนะของนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่ ตามสมการการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ดังนี้

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \text{LERN} + \beta_2 \text{YEAR} + \beta_3 \text{GPA} + \beta_4 \text{GENDER} + \varepsilon$$

แทนค่า Y = ระดับสมรรถนะนักบัญชียุคใหม่

LERN = ระดับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก

GENDER = เพศ
 YEAR = ชั้นปีที่ศึกษา
 GPA = เกรดเฉลี่ยสะสม
 E = ค่าความคลาดเคลื่อน

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกส่งผลเชิงบวกต่อระดับสมรรถนะของนักบัญชียุคใหม่ในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่านักศึกษาเพศหญิงมีสมรรถนะด้านความรู้เชิงเทคนิคทางวิชาชีพสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนและสมรรถนะทางวิชาชีพ

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและระดับสมรรถนะนักบัญชียุคใหม่

ปัจจัย	ระดับสมรรถนะนักบัญชีที่มีอาชีพยุคใหม่									
	ด้านความรู้เชิงเทคนิคทางวิชาชีพ	ทักษะการคิดวิเคราะห์	ทักษะการคิดสร้างสรรค์	ทักษะการคิดเชิงตรรกะ	ทักษะการสื่อสาร	ทักษะด้านภาษาอังกฤษ	ทักษะการปรับตัว	จรรยาบรรณวิชาชีพ และ หลักธรรมาภิบาล		
ค่าคงที่	1.995** (0.000)	2.086** (0.000)	2.488** (0.000)	2.318** (0.000)	2.439** (0.000)	1.421** (0.000)	2.548** (0.000)	3.352** (0.000)		
การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	0.507** (0.000)	0.490** (0.000)	0.397** (0.000)	0.439** (0.000)	0.419** (0.000)	0.590** (0.000)	0.421** (0.000)	0.221** (0.000)		
ตัวแปรควบคุม: ปัจจัยส่วนบุคคล										
เพศ	-0.183* (0.026)	-0.136 (0.053)	-0.089 (0.208)	-0.091 (0.159)	-0.005 (0.937)	-0.120 (0.143)	-0.073 (0.214)	0.016 (0.819)		
ชั้นปีที่ศึกษา	0.038 (0.677)	0.040 (0.613)	-0.006 (0.942)	0.035 (0.623)	-0.019 (0.791)	0.088 (0.338)	-0.023 (0.724)	0.058 (0.452)		
เกรดเฉลี่ยสะสม	0.001 (0.588)	0.000 (0.930)	-0.001 (0.620)	0.000 (0.748)	-0.001 (0.611)	-0.002 (0.351)	0.000 (0.812)	-0.002 (0.300)		
n	365	365	365	365	365	365	365	365		
R2	0.196	0.228	0.162	0.216	0.203	0.235	0.235	0.057		
Adjusted R2	0.187	0.219	0.152	0.207	0.194	0.227	0.226	0.047		
F-Statistic	21.694**	26.369**	17.210**	24.673**	22.830**	27.546**	27.464**	5.424**		

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญ 0.01

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรบัญชีบัณฑิตในสถาบันการศึกษาภาคใต้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการออกแบบการเรียนการสอนเชิงรุก รูปแบบต่าง ๆ ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้การทำงานเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนข้างต้นสอดคล้องกับทิศทางของการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของหลักสูตรการบัญชีในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อพัฒนานักบัญชีที่สมรรถนะพร้อมทำงานในศตวรรษที่ 21 ดังตัวอย่างผลการศึกษาของ Hansen (2006); Edmond and Tiggeman (2009); Holtzblat and Tschakert (2011); Hiralaal (2012); Radianto (2013); Christensen, Harrison, Hollindale, and Wood (2018); Stanley and Xu (2019) เป็นต้น

ผลศึกษาระดับสมรรถนะนักบัญชีมืออาชีพยุคใหม่ของนักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิตในด้านความรู้เชิงเทคนิคทางวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ และทักษะจำเป็นในการปฏิบัติงานยุคปัจจุบัน พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพของตนเองในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จรรยาบรรณวิชาชีพและหลักธรรมาภิบาล รองลงมาคือทักษะการปรับตัว ทักษะการสื่อสาร ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านความรู้เชิงเทคนิคทางวิชาชีพ และทักษะด้านภาษาอังกฤษตามลำดับ ซึ่งเป็นสมรรถนะที่สอดคล้องกับแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานปัจจุบัน (Chaplin, 2017) โดยผลศึกษานี้ยืนยันว่าการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกสามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีของผู้เรียนทุกด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Wyness and Dalton (2018) และ Bell (2010) ดังนั้น สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรบัญชีบัณฑิตควรให้ความสำคัญกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลากหลายรูปแบบ เพื่อช่วยพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาให้มีคุณสมบัติเป็นบัญชีมืออาชีพยุคใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย (Stakeholders) และเป็นบัณฑิตมีทักษะสูงในการเรียนรู้และปรับตัวให้รองรับกับสถานการณ์ทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นำไปสู่การตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Bell, S. (2010). Project-based learning for the 21st century: Skills for the future. *The clearing house*, 83(2), 39-43.
- Brewer, P. C., Sorensen, J. E., & Stout, D. E. (2014). The future of accounting education: Addressing the competency crisis. *Strategic Finance*, 96(8), 29-37.
- Chaplin, S. (2017). Accounting education and the prerequisite skills of accounting graduate: Are accounting firm's moving the boundaries? *Australian Accounting Review*, 80(21), 60-70.

- Christensen, J., Harrison, J. L., Hollindale, J., & Wood, K. (2018). Implementing team-based learning (TBL) in accounting courses. *Accounting Education*, 27(7), 1-25.
- Daff, L., de Lange, P., & Jackling, B. (2012). A comparison of generic skills and emotional intelligence in accounting education. *Issues in accounting education*, 27(3), 627-645.
- Dockter, D. L. (2012). Problem-based learning in accounting. *American Journal of Business Education*, 5(5), 547-554.
- Edmond, T., & Tiggeman, T. (2009). Accounting experiences in collaborative learning. *American Journal of Business Education*, 2(7), 97-100.
- El-Dalahmeh, S. M. (2017). Information technology (IT) competencies desired in new accounting graduates: A survey in Jordanian business environment. *International Journal of Business and Management*; 12(5), 202-208.
- Hansen, J. D. (2006). Using problem-based learning in accounting. *Journal of Education for Business*, 81(4), 221-224.
- Hiralaal, A. (2012). Students' experiences of blended learning in Accounting Education at the Durban University of Technology. *South African Journal of Higher Education*, 26(2), 316-328.
- Holtzblatt, M., & Tschakert, N. (2011). Expanding your accounting classroom with digital video technology. *Journal of Accounting Education*, 29, 100-121.
- International Accounting Education Standards Board. (2015). *Handbook of International Education Announcements*. USA.
- International Federation of Accountants, (2017). *Handbook of International Education Pronouncements*. New York, USA.
- Irving, J. H. (2011). Integrating research into an undergraduate accounting course. *Issues in Accounting Education*, 26(2), 287-303. <https://doi.org/10.2308/iace-10016>
- Jackson, D., & Meek, S. (2021). Embedding work-integrated learning into accounting education: the state of play and pathways to future implementation. *Accounting Education*, 30(1), 63-85.
- Low, M., Botes, V., De La Rue, D., & Allen, J. (2016). Accounting employers' expectations - the ideal accounting graduates. *E-Journal of Business Education and Scholarship of Teaching*, 10(1), 36-5.
- Panich, V. (2012). *Learning creativity for learner in 21st century*. Bangkok: Tathata Publication Co.Ltd. [in Thai]
- Park, Y., Piak, T., & Koo, J. (2019). Effect of student activity participation on accounting education. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 5(40), 1-11.
- Pruettikul, P. (2012). Quality of students derived from active learning process, *Journal of Education Administratiom Burapha University*, 6(2), 1-13. [in Thai]
- Radianto, W. E. D. (2013). Using project-based learning (PBL) in management accounting course: lesson and reflection from entrepreneurship education. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, 9(9), 1186-1193.
- Rebele, J. E., & Pierre, E. K. (2019). A commentary on learning objectives for accounting education programs: The importance of soft skills and technical knowledge. *Journal of Accounting Education*, 48, 71-79.

- Rufino, H. D., Payabyab, R. G., & Lim, G. T. (2018). Competency requirements for professional accountants: Basis for accounting curriculum enhancement. *Review of Integrative Business and Academic Research*, 3(7), 116-128.
- Srinon, R., Srinon, U., Yomdit, V., & Kitnopkiat, K. (2018). Active Learning Management in the Era of Thailand 4.0. *Journal of Educational Administration, Silpakorn University*, 9(2), 331-343. [in Thai]
- Stanley, T., & Xu, J. (2019). Work-Integrated learning in accountancy at Australian universities – forms, future role and challenges. *Accounting Education*, 28(1), 1-24.
- Tempone, I., Kavanagh, M., Segal, N., Hancock, P., Howieson, B., & Kent, J. (2012). Desirable generic attributes for accounting graduates into the twenty-first century: The views of employer. *Accounting Research Journal*, 25(1), 41-55.
- Thipakorn, B. (n.d.) *Misconception in Thailand Qualification Framework for Higher Education*. Retrieved from <https://www.c4ed.kmutt.ac.th/experience/> [in Thai]
- Tomlinson, M. (2008). The degree is not enough': students' perceptions of the role of higher education credentials for graduate work and employability. *British Journal of Sociology of Education*, 29(1), 49-61.
- Wyness, L., & Dalton, F. (2018). The value of problem-based learning in learning for sustainability: Undergraduate accounting student perspectives. *Journal of Accounting Education*, 45(1), 1-19.

